

Merknadshefte

– planoppstart og offentlig ettersyn av forslag til planprogram

Plannavn :
**Kommunedelplan Birkeland, Liland,
Ådland og Espeland (KDP BLÅE)**

Arealplan-ID: 61020000

Saksnummer: PLAN-2022/20433

Utarbeidet av: Plan- og bygningsetaten

Sist revidert: mars 2026

BERGEN
KOMMUNE

Leseveiledning

Alle innspill er oppsummert i dette heftet. Innspillene er sortert i to tabeller, og hvert innspill er oppsummert av plan- og bygningsetaten. I kolonnen lengst til høyre i tabellene har fagetaten (PBE) kommentert hvordan innspillet er fulgt opp.

Les gjerne innspillene i sin helhet ved å trykke på lenke i kolonnen avsender. Da kommer du til hoveddokumentet for innspillet. Alle filer knyttet til et dokument kan du finne under det aktuelle dokumentnummeret via lenke til saksinnsyn her: [Bergen kommune - Innsyn plan og byggesak](#).

Innsendte merknader

Her kan du klikke på navn og komme direkte til avsender i skjema:

Hallstein Aadland	Cecilia og Steffen Kongsmark	Idrettslaget Gneist
Irene Fosse Aadland	Blomsterdalen Bolig	
Knut Magne Skaar	Espeland Vel v/John Edward Berge	Bane NOR
Andreas Polster og Bodil Edland	Inger Helene Birkeland	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Marit og Rolf Bjerkan	Forum for natur og friluftsliv Hordaland	Norges vassdrags- og energidirektorat
Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen	Måkestadkonsernet	Bergen kirkelige fellesråd
Astrid Økland og Stian Simonsen	Ellen-Anne Brunstad	BIR infrastruktur AS
Trond Hermansen	Rebus Vest AS	Bergen kommune – Helsevernenheten
Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen	Storesåta Veilag	Statsforvalteren i Vestland
JM Norge	Zurhaar AS	Bergen kommune - Seksjon for næring og landbruk
Tone og Trygve Birkeland	Jostein Aadland	Bergen kommune – Bymiljøetaten
Inge Vidar Flesland	ByBo	Statens vegvesen
Knut Bertin Birkeland	Jane Carense Røskeland og Remi Christian Hansen	Bergen kommune – Byantikvaren
Elisabeth Aadland Vaagsbø	Blomsterdalen senter	Vestland fylkeskommune
Yngve Aadland Vaagsbø	Sweco	Avinor
Bodil Wergeland og Erik M. Hansen		

Merknader og innspill fra private

Merknader og innspill fra private (innbyggere, grunneiere, utbyggere, næringsdrivende, frivillige lag og organisasjoner)			
Dok.nr	Avsender	Oppsummering av innspill	Plan- og bygningsetatens kommentar
21	Hallstein Aadland gbnr 112/5,14,30 Lenke innspill	Grunneier ønsker endring av arealformål LNF på deler av eiendommene 112/5,14 og 30 til boligformål, og deler til næring, forretning, tjenesteyting og turistformål. Innspillet viser til at støy var begrunnelse for at det ikke ble boligområde i gjeldende plan. Nye støyrapporter viser at det nå kun er vegstøy som krever tiltak.	Ikke imøtekommet Eiendommene inngår i et større sammenhengende LNF-område. I planarbeidet legges det vekt på å sikre dyrkbar jord, et rikt biologisk mangfold, sammenhengende landbruksområder og kulturlandskap. Viser til nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder.
22	Irene Fosse Aadland gbnr 112/8 Lenke innspill	Grunneier ønsker at det åpnes for bebyggelse på eiendommen 112/8. Tomten ble fradelt til boligformål i 1915, og grenser inntil eksisterende boliger. Hjeltestadveien er utbedret med gang- og sykkelveg, og vann- og avløpsledninger. Det trengs også flere familieboliger i Bergen.	Ikke imøtekommet. Eiendommene inngår i et større sammenhengende LNF-område. I planarbeidet legges det vekt på å sikre dyrkbar jord, et rikt biologisk mangfold, sammenhengende landbruksområder og kulturlandskap. Viser til nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder.
23	Knut Magne Skaar Storesåta 20 Lenke innspill	Det har vært stor økning i trafikk de siste 20 årene, og det gir problemer med trafiksikkerhet og støy. Dette skyldes i stor grad utbygging av næringsområdene på Lønningsflaten og på Espehaugen. Trafikken burde ledes via Flyplassvegen. Viser til Tine som et godt eksempel.	Det skal utarbeides en revidert trafikkanalyse før sluttbehandling for å vurdere hvilke tiltak som må gjøres for å imøtekomme ønsket om at næringstrafikken fra Lønningsflaten og Espehaugen ledes via Flyplassvegen.
26	Andreas Polster og Bodil Edland gbnr 107/459 Lenke innspill	Området rundt Wichneborgen, Villa Wichne, "Biologen" og naturområdene sør for Espelandsvegen er et viktig kulturhistorisk landskap som bør sikres mot fremtidig utbygging ved å avsette området til LNF. Området er også viktig for naturmangfoldet. Boligtomten til Wichneborgen ønskes avsatt til boligformål i samsvar med dagens bruk. Viser til likebehandling til andre boliger i området.	Ikke imøtekommet ønsket om at boligeiendommen avsettes til boligformål. Den inngår i et kulturlandskapsområde der det også er noe spredt boligbebyggelse. Det legges vekt på at områdets karakter skal bevares, og at det ikke åpnes for nye boenheter. Små tiltak på eiendommen kan tillates, jf forslag til bestemmelse 20.1.3.
27	Marit og Rolf Bjerkan - gbnr 107/457 Lenke innspill	Espelend er som grend gitt hensynsone for bevaring av kulturmiljø. Området ønskes bevart som LNF-område og for landskap, landbruk og kulturmiljø. Det vises til Bergen kommunes «Utfyllende informasjon om hensynssoner for bevaring kulturmiljø» der Espelandsbygden er spesielt nevnt, kalt nr. 32 Lønninghavn. Dette omhandler husmannsplassen Lønninghavn, Espelend biologiske stasjon, naustmiljøet på Espelend og tilgrensede øyer og skjærgårdsområdet, og Wichneborgen & Villa Wichne. Området representerer stor tidsdybde med gravhauger, kulturminner og uthavner.	Imøtekommet. Alle områder avsatt til LNF i KDP BLÅE foreslås opprettholdt i kommuneplanens arealdel.

28	Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen - Espelandsvegen 107 Lenke innspill	Området mellom næringsområdet i Espehaugen og Espelandsvegen bør endres fra LNF til boligbebyggelse tilsvarende de nærliggende boligområdene B1, B2 og B4. Området består av 18 eneboliger, de fleste bygget før 1970. Området er opparbeidet og privatisert, og det er ingen grøntfaglige grunner for at det skal ligge som LNF i kommuneplanen.	Ikke imøtekommet. Boligeiendommene mellom Espelandsvegen og industriområdet I/L3 er store og består både av opparbeidede hager og skog. Deler av området har verdiklasse middel for jordbruksareal. Det legges vekt på at områdets karakter skal bevares som del av et sammenhengende kulturlandskapsområde. Det åpnes ikke for nye boenheter i LNF-områder, men små tiltak kan tillates, jf forslag til bestemmelse 20.1.3.
29	Astrid Økland og Stian Simonsen - Espelandsvegen 234 Lenke innspill	Kommunen oppfordres til å: 1. Opprettholde LNF-status på Espeland for å sikre naturmangfold, friluftsliv og gode oppvekstvilkår. 2. Bevare og vedlikeholde kulturminner, med særlig fokus på Wichneanlegget, for å sikre vår felles kulturarv. 3. Iverksette tiltak for å begrense trafikkøkning på Espelandsvegen for å sikre trafiksikkerhet og redusere miljøbelastning.	Delvis imøtekommet. 1. Alle områder avsatt til LNF i KDP BLÅE foreslås opprettholdt i kommuneplanens arealdel. 2. Wichneanlegget inngår i hensynssone bevaring kulturmiljø i KDP BLÅE, og blir videreført. 3. KPA iverksetter ikke tiltak, men det legges ikke til rette for ny arealbruk som medfører økt trafikk.
31	Trond Hermansen - gbnr 107/310 Lenke innspill	Ønsker at naust legges inn i plankartet på eiendommen 107/310 i samsvar med vedtak i sak 201919291.	Vedtak fra Statsforvalteren i Rogaland omgjør dispensasjon og tillatelse til oppføring av naust og brygge. Arealformål og avgrensning opprettholdes som i KDP BLÅE for naustområdet.
32	Rønnaug og Trygve Victor Torsteinsen - Espelandsvegen 107 Lenke innspill	Viktig å videreføre LNF-status på områdene sør for Espelandsvegen, både av hensyn til jordbruk og rekreasjon. Områdene er angitt med hensynssone landbruk, og § 37.1 viser til at LNF-grensen vernes i et langsiktig (100 års) perspektiv. Det er også store naturverdier med 31 registrerte naturtyper i området. Friluftsområdet Ådlandsmarka og Storhaugen er viktig.	Imøtekommet. Alle områder avsatt til LNF i KDP BLÅE foreslås opprettholdt i kommuneplanens arealdel.
33	JM Norge, Region Vest v/Vill Plan gbnr 114/5,186 Lenke innspill	Ved innlemmelse av S3 i ny KPA: - Viktig å videreføre intensjoner og ambisjoner for sentrumsområdene - Legge til rette for samordnede private detaljreguleringer. Unngå krav om områderegulering. - Områdets infrastruktur må revurderes og ses i sammenheng med oppdatert mobilitets-/trafikkgrunnlag for området	Imøtekommet. S3 foreslås avsatt til byfortettingssone. Det tas ikke stilling til plantype eller infrastruktur i forslag til KPA. Det må løses på neste plannivå.
35	Tone og Trygve Birkeland gbnr 112/64 Lenke innspill	Grunneierne ønsker å opprettholde eiendommens utnyttelse på 200 %. De er positive til større boligutbygging i tilgrensende områder. Hele området øst for Hjeltestadveien er egnet for utbygging. Her er svært solrikt, god vegutløsning og trafiksikkerhet. Det er også god bussforbindelse til Birkelandsskiftet, og god kapasitet på skoler og i barnehager	Ikke imøtekommet. Eiendommen inngår i søndre del av felt B5 i KDP BLÅE, og er endret fra byggeformål til LNF. Eksisterende boligbebyggelse er spredt og inngår i et større sammenhengende kulturlandskapsområde. Det legges vekt på at områdets karakter skal bevares. En større utbygging med høy tetthet er i strid med den overordnede arealstrategien i kommuneplanen.

36	Inge Vidar Flesland Storesåta 37 Lenke innspill	Trafikkmengden rundt Blomsterdalen har økt betydelig de siste årene. Det resulterer i mye støy og farlige trafikkforhold. Beboere føler de ikke blir hørt av kommunen i forhold til støy og farlige trafikkforhold. De ønsker tungtrafikk fra Espehaugen, Flesland og Lønningsområdet ledet via Flyplassveien. De ønsker også planer for fremtidige grøntområder.	Det skal utarbeides en revidert trafikkanalyse før sluttbehandling for å vurdere hvilke tiltak som må gjøres for å imøtekomme ønsket om at næringstrafikken fra Lønningsflaten og Espehaugen ledes via Flyplassvegen. KPA avsetter areal til LNF. Framtidige grøntområder innenfor byggeområdene vurderes i reguleringsplaner.
37	Knut Bertin Birkeland Lenke innspill	Målet er å bevare Blomsterdalen som lokalsenter, og å fjerne næringstrafikk fra boligområder og lokalsenter. Da må Fleslandsvegen stenges for å lede næringstrafikk bort fra Ytrebygdsvegen. Å finne en tilfredsstillende vegløsning, og ha en plan for finansiering er en politisk prioritering. Birkelandskrysset i Flyplassvegen er en flaskehals, og det er behov for økt kapasitet for å håndtere fremtidig nærings- og boligutvikling. Forslag til løsning: 1. Ny veilenke i kulvert mellom Skageveien og rundkjøring i Blomsterdalen. 2. Planfritt Birkelandskryss og Ringveg Vest trinn 3 ligger ikke inne i Nasjonal Transportplan, og dermed minst 20 år frem i tid. 3. Som midlertidig løsning foreslås å utvide dagens rundkjøring 4. Anlegge en midlertidig omkjøringsveg rundt Telenor-bygget.	Det skal utarbeides en revidert trafikkanalyse før sluttbehandling for å vurdere hvilke tiltak som må gjøres for å imøtekomme ønsket om at næringstrafikken fra Lønningsflaten og Espehaugen ledes via Flyplassvegen. Realiserbare tiltak med hensyn til økonomi og anleggsbidrag fra utbyggere i forhold til potensial for utbygging er blant de tema som må vurderes ved anbefaling av veg- og trafikkløsninger i områder.
40	Elisabeth Aadland Vaagsbø Lenke innspill	Områder avsatt til «framtidig friområde F5» på land, og «framtidig friluftsområde FS5» i sjø, samt «turveg trasè» bes fjernet og tilbakeført til rent LNF-område (gjelder eiendommen gbnr 101/1). I området er det plantefelt som må få vokse. Det er rikt dyre- og planteliv på land og i sjøen – begge inkludert truede dyre- og naturtyper, som må ivaretas, uten innblanding. Det kan nevnes hjortetråkk, gjøk, hønehaug, ørn, ål, tykkleppet multe, ørret osv. Foreslår å fjerne boligfelt B5. Utbygging vil skape negativ effekt på dyre- og plantelivet, og forårsake store forurensinger i sjøen etter avrenninger. Det er også langt fra offentlig transport, og vil skape mer biltrafikk. Flystøy i området må kartlegges ny. B5 og LNF-området er mer utsatt for støy nå enn for 5-10 år siden. Flystøysone må oppdateres.	Delvis imøtekommet. Friområdene på land og sjø, samt turveg-trase er fjernet og tilbakeført til LNF. Boligområde B5 er redusert av hensyn til jordvern, naturverdier og kulturlandskap. Søndre del er tilbakeført til LNF-formål.
42	Yngve Aadland Vaagsbø gbnr 101/1 Lenke innspill	Ber om at følgende områder på eiendommen 101/1 blir tilbakeført til LNF: - «framtidig friområde F5» på land - «framtidig friluftsområde FS5» i sjø - «turveg trasè» over eiendommen Eiendommen er i drift med skogbruk, og ønsker at den opprettholdes som det. Det er også et rikt dyreliv i området.	Imøtekommet. Friområdene på land og sjø, samt turveg-trase er fjernet og tilbakeført til LNF.

43	Bodil Wergeland og Erik M. Hansen Lenke innspill	- Det er av stor betydning at LNF-områdene på Espeland opprettholdes. Det er et viktig viltområde, har verdifulle jord- og skogbruksareal, og viktige kulturlandskap og kulturmiljø. - Espelandsvegen er ikke egnet for økt trafikk med tanke på veiens forfatning og hensyn til trafikksikkerhet for barn og unge. - Kulturminner som Wichneanlegget må vernes. - Det må sikres sti for offentlig ferdsel fra Biologen og sørover mot Mynteviken - Ber om endring i arealformål fra LNF til bolig for deres boligeiendom Espelandsvegen 262 (107/90). - Ber om at det legges til rette for fradeling av areal med avtalt evigvarende bruksrett fra 107/90 og ned til sjøen, men uten bruksendring.	Delvis imøtekommet. Arealformål LNF videreføres som i KDP BLÅE. Boligeiendommen inngår i et sammenhengende LNF-område med noe spredt boligbebyggelse. Bruksrett fastsettes ikke gjennom KPA.
44 og 45	Cecilia og Steffen Kongsmark Lenke innspill	Trafikken gjennom Blomsterdalen (Ytrebygdsvegen) må reduseres. Den har i dag en ÅDT på 12 000 biler. Mer trafikk bør ledes via Flyplassvegen. Det vil ha stor betydning for trafikksikkerheten og støynivået i området. Storesåta ønskes ikke avsatt til fortettingssone, men forbli et eneboligområde. Det er viktig at kommunen sørger for en mer helhetlig og bærekraftig utvikling i området. Turmuligheter langs sjøen og i nærliggende skogsområder bør utvikles.	Det skal utarbeides en revidert trafikkanalyse før sluttbehandling for å vurdere hvilke tiltak som må gjøres for å imøtekomme ønsket om at næringstrafikken fra Lønningsflaten og Espehaugen ledes via Flyplassvegen. Generelt er det i LNF-områder muligheter for tilrettelegging for enkelt friluftsliv, jfr. bestemmelse 20.1.2. Dette krever søknad eller reguleringsplan.
46	Blomsterdalen Bolig v/Harris advokatfirma gbnr 114/5 Lenke innspill	Gjelder gbnr 114/5 i felt T//B. Blomsterdalen bolig AS anmoder om en ren kartteknisk inkorporering, med innføring av soneinndeling. Dette vil: - Avhjelpe tolkningsutfordringer ved manglende soneinndeling i KDP - Unngå at det åpnes for omkamper på løsningene som ble akseptert av departementet i 2019, jf pbl. § 5-5 - Unngå forsinkelse av detaljregulering/utbygging av uproblematisk felt - Bidra til oppfyllelse av målene i samfunnsdelen og behovet for rask boligutbygging Hovedpunkter fra begrunnelsen: - Stabilitet i vedtatte planer for å kunne investere i eiendom. - Bybanestoppet på Birkeland godt grunnlag for videreutvikling av området. - Rekkefølgekrav og gjennomføring av vegløsninger, samt hensyn til matjord, natur og klimagassutslipp vil avklares ved detaljreguleringer som for øvrige deler av KPA. Planhistorikken til felt T//B er presentert i innspillet i punkt 2 og 3.	Imøtekommet. Felt T//B er i planforslaget satt av som byfortettingssone BY. Det er krav om felles planlegging angitt som hensynssone H810 Birkeland for dagens S2 og T//B.

49	Espeland Vel v/John Edward Berge Lenke innspill	Espeland Vel oppfordrer kommunen til å: 1. Opprettholde LNF-status på Espeland for å sikre naturmangfold, friluftsliv og gode oppvekstvilkår. Det må ikke omdisponeres ytterligere LNF-områder til andre formål, heller se på muligheter for å erstatte tapte LNF-områder. 2. Bevare og vedlikeholde kulturminner, med særlig fokus på Wichneanlegget, for å sikre vår felles kulturarv. 3. Iverksette tiltak for å begrense trafikkøkning på Espelandsveien for å sikre trafiksikkerhet og redusere miljøbelastning.	Delvis imøtekommet. 1. Alle områder avsatt til LNF i KDP BLÅE foreslås opprettholdt i kommuneplanens arealdel. 2. Wichneanlegget inngår i hensynssone bevaring kulturmiljø i KDP BLÅE, og blir videreført. 3. KPA iverksetter ikke tiltak, men det legges ikke til rette for ny arealbruk som medfører økt trafikk.
52	Inger Helene Birkeland gbnr 107/212 Lenke innspill	Grunneier ønsker ikke mer industriutbygging, og mener at felt I/L2 må tilbakeføres til LNF. Hovedpunkter i begrunnelse for endring: - Støy - Hensyn til natur - Estetikk - Tilgjengelighet for offentligheten - Trafiksikkerhet - Barn og unges behov	Ikke imøtekommet. Anførte hovedpunkter er behandlet i reguleringsplan for felt I/L2, arealplan-ID 65930000. Viser til bystyrets sak 211/22 (lenke), vedtatt 18.juni 2025.
53	Forum for natur og friluftsliv Hordaland Lenke innspill	Store deler av KDP BLÅE ligger på rik kulturmark med stort potensial for artsrik natur og rødlistede arter. Ved innarbeiding av planområdet i KPA 2027 må store arealer omgjøres fra næring og bolig til LNF.	Imøtekommet. Store deler av I/L6, langs Lilandsvegen er tilbakeført til LNF. Hele felt I/L1.1 er også foreslått avsatt til LNF. For boligområde B5 er søndre del tilbakeført til LNF.
54	Måkestadkonsernet v/Garmann, Mitchell & co Advokatfirma AS Lenke til innspill	På eiendommene gbnr 110/70 og 72 drives det i dag parkeringsvirksomhet for reisende ved Bergen Lufthavn. Området er regulert til industri og lager (I/L3). Måkestad har drevet parkering på midlertidige dispensasjoner siden 2010. De er i prosess med regulering av eiendommene (arealplanID 63430000), og ønsker å føre opp et nytt parkeringshus. Avinor har innsigelse til planen da det forutsetter at antall parkeringsplasser innenfor lufthavnen må reduseres tilsvarende. Det vises til krav om samlet vurdering av parkering for reisende i bestemmelser til reguleringsplan for Bergen Lufthavn (arealplan-ID 61710000). Statsforvalteren har ikke avskåret innsigelsen, og viser til at antall p-plasser knyttet til flyplassen må tas betydelig ned. Måkestad anmoder om at politikerne i Bergen gjør grep for at det kan legges til rette for at private aktører kan tilby parkeringsplasser i konkurranse med Avinor på permanent basis. De ønsker å føre opp et nytt parkeringshus, men er avhengig av forutsigbarhet for å investere og konkurrere videre med Avinor.	Ikke imøtekommet. Forslag til endret arealbruk på eiendommene må avklares i pågående planarbeid, planid 63430000, og tas derfor ikke til vurdering i planarbeidet med innarbeiding av KDP BLÅE i KPA. I planarbeidet for KPA gjør vi ikke en ny vurdering av samlet parkering ved Bergen lufthavn.
55	Ellen-Anne Brunstad Lenke til innspill	Arealformål i KDP BLÅE med næringsformål nord for Espelandsvegen og bolig- og LNF-område sør for Espelandsvegen er viktig blir videreført.	Imøtekommet. Alt areal avsatt til LNF i KDP BLÅE blir videreført.

		LNF-området har et rikt dyre- og fugleliv i kombinasjon med gårdsdrift og dyrket mark, utmark med myr og skog, samt sjølinje. Området er mye brukt til tur og rekreasjon både av bygdefolk og tilreisende. Espevrend bør tas vare på i sin nåværende form.	
56	Rebus Vest AS v/ Vill Plan Lenke innspill	Rebus Vest AS ønsker å etablere dagligvarebutikk på eiendommen 112/5 ved Hjeltestadvegen. Området er avsatt til LNF-formål. Planinitiativ innsendt i januar er avvist av plan- og bygningsetaten. Forslagsstiller ber om at arealet avsettes til næringsbebyggelse i KPA 2027 med henvisning til mål for planarbeidet om mer næringsutvikling, og at det er underdekning på dagligvarebutikker i området. Landbruksområdet vurderes å ha lav verdi da det i stor grad består av fyllmasser etter bygging av gang- og sykkelveg langs Hjeltestadvegen.	Ikke imøtekommet. Eiendommen inngår i et større sammenhengende LNF-område. Utbygging og etablering av dagligvarebutikk her er i strid med kommunens arealstrategi og nasjonale retningslinjer og mål om å redusere nedbygging av LNF-områder.
58	Storesåta Veilag v/Gudrun Sørensen Lenke til innspill	Økt trafikk på Ytrebygdsvegen medfører store forsinkelser ved utkjøring fra Storesåta. Ytrebygdsvegen har også høy andel tungtrafikk. Sammen med økt trafikk også på Lilandsvegen medfører det at skoleveien til Liland skole er blitt utrygg. Veilaget anmoder om at det i planarbeidet spesielt fokuseres på trafikkdempende tiltak, og at tungtrafikk går langs Flyplassvegen og ikke gjennom Blomsterdalen. Det anmodes også om at kommuneplanen regulerer en snarvei mellom Storesåta og Lilandsvegen som korter ned strekningen til skole og kjøpesenter. Dette for å sikre at fremtidige utbyggere er kjent med krav om opparbeiding.	Det skal utarbeides en revidert trafikkanalyse før sluttbehandling for å vurdere hvilke tiltak som må gjøres for å imøtekomme ønsket om at næringstrafikken fra Lønningsflaten og Espehaugen ledes via Flyplassvegen. Snarveier reguleres ikke i KPA, det må tas på neste plannivå.
60	Zurhaar AS v/Rune Birkeland Lenke innspill	Hovedeiendommen gbnr 114/334, «Telenor-eiendommen», er i KDP BLÅE avsatt til industri, kontor og lager IKL2. De tre andre, gbnr 114/351 og 336, er avsatt til sentrumsformål S3. Zurhaar ber om at alle eiendommene gis samme arealbruksformål - næringsbebyggelse uten begrensninger av næringstype. 112/11 Arealstudier viser at eiendommen kan bebygges med ytterligere 20 000 m².	Imøtekommet. Eiendommen inngår i byfortettingssone BY i planforslaget.
61	Jostein Aadland gbnr 112/324 Lenke innspill	Karttekniske oppdateringer av plankart bør også inneholde justering av urimelige og lite forståelige "planstreker". LNF-område er vilkårlig avsatt mellom hus, og for deres eiendom gjelder det allerede fradelt boligeiendom 112/324. En oppdatering av tilsvarende urimelige utslag i plankartet vil bidra til ønsket om flere boliger og fortetting i områder som allerede har eneboligbebyggelse.	Imøtekommet. Hele eiendommen er i planforslaget avsatt til arealformål ytre fortettingssone YF.
62	ByBo Lenke innspill	ByBo har siden 2010 arbeidet med reguleringsplan for del av felt B5, Zero Village Bergen. De ser frem til en endelig avklaring rundt kommunens holdning til og plan for utvikling av området Birkeland, Liland, Ådland og Espeland.	Boligområdet B5 blir delvis videreført som byggeområde ytre fortettingssone YF. Søndre del avsettes til LNF.

63	Jane Carense Røskeland og Remi Christian Hansen Lenke innspill	Gjelder eiendommen gbnr 107/28. Innspillet fokuserer på den planlagte offentlige tilgjengelige turveien langs sjøen mellom Espeland kai og Notatangen, samt etablering av friområde og badeplass samme sted. Planlagt offentlig turvei mellom Espeland kai og Notatangen er vanskelig å gjennomføre uten større inngrep i terreng og sjø. Det er heller ikke behov for den da den opprinnelig var tiltenkt for et mye større område inn i Mynteviken. For friområde på Notatangen (F2) vises det til kulturminner og truede dyrearter som finnes på holmen. Ved økt allmenn ferdsel vil kulturminner kunne bli forringet. Det er også viktig å beskytte hekkeplasser til fugler. Friområde med badeplass er opparbeidet i Lønningshavn/Mariholmen og har kapasitet til flere besøkende. Det vil være mer kostnadseffektivt og mindre inngripende å eventuelt utvide og oppgradere dette området. Espelandsvegen har maksimalt utnyttet kapasitet, og er i dårlig forfatning. Et offentlig friområde på 107/28 vil medføre økt trafikk, og det er heller ikke tiltenkt parkeringsplasser i området. Kollektivtilbudet i helger er bortimot ikke-eksisterende.	Imøtekommet. Notatangen er i KPA endret til LNF-formål. Planlagt turveg i KDP BLÅE blir ikke videreført på KPA-nivå.
64	Blomsterdalen senter v/OPUS Lenke innspill	Hovedpunkter i innspillet 1. Opprettholde kjørbar tilkomst til Blomsterdalen senter, eiendom 113/136. Ytrebygdsvegen mellom S1 og S2 er i plankart vist som gang-/sykkelveg, og i bestemmelsene regulert til miljøgate. Merknadsstiller ønsker miljøgate. 2. Videreføre sentrumsformål (S1) i KPA. Avgrensning av sentrumsformål i KDP BLÅE er i tråd med prinsippene i KPA. 3. Utnyttelse. Det må legges opp til høy utnyttelsesgrad for S-områder, i tråd med nye statlige planretningslinjer. Bestemmelser om utnyttelse i KDP BLÅE bes videreført i KPA. 4. Prosess (§ 21.3). Krav til strategisk planprogram for S1-S3 før vedtak av reguleringsplan hindrer utvikling og forsinker prosessene. Merknadsstiller anbefaler at kravet bortfaller.	Delvis imøtekommet. 1. Tilkomst og vegformål må tas på neste plannivå. 2. Sentrumsformål videreføres i form av byfortettingssone BY i KPA. 3. Det er ikke satt grad av utnyttelse til byfortettingssonen. Det må avklares i reguleringsplan. 4. Krav om strategisk planprogram er fjernet.
66	Sweco Lenke innspill	Støybestemmelsene beskrives som «vanskelige» og man ønsker å forenkle disse, samtidig som støyretningslinjen T-1442 (Miljødirektoratet) og tilhørende veileder M-2061 er tydelige på at bestemmelser til kommuneplan må være konkrete og avklare arealbruk i støysonene tydelig. Kommentarer til bestemmelser i KDP BLÅE som gjelder flystøy: § 10 uteoppholdsareal - kan innlemmes uten problemer i KPA § 13 støy - det er problematisk at bestemmelsen viser til en bestemt tidshorisont. Ny KPA 2027 bør ikke låses til en bestemt prognose, men legge til grunn siste tilgjengelig beregninger. §13.1 - kan innlemmes i KPA. Gjør oppmerksom på at innglasset uteareal	Imøtekommet. Støybestemmelse er endret i KPA med mål om forenkling og tydeliggjøring, og vurdert i forhold til handlingsrommet i T-1442 med veileder.

		ikke teller som uteoppholdsareal iht TEK17. Krav til felles uteareal i flystøysone må tilpasses praktisk oppnåelige størrelser, og det er derfor aktuelt å beholde egne krav innenfor planområdet. §13.2 - kan innlemmes i KPA, men uten henvisning til KPA 2010. §13.3 - må justeres. Avviker noe både fra KPA2018 og gjeldende T1442. Veiledningspunkt om utforming og plassering av bebyggelse er unødvendig. § 19 - henvisning til KPA for eksisterende boligbebyggelse er det vanskelig å kommentere uten å vite hva som blir stående i KPA. Forbud mot nye boenheter i råd flystøysone kan videreføres, evt suppleres med hva som gjelder for annen støvfølsom bebyggelse.	
68	Idrettslaget Gneist Lenke innspill	Som et idrettslag i en bydel i hurtig vekst er det viktig å legge til rette for fremtidige idrettsanlegg og et voksende kapasitetsbehov. KDP BLÅE har satt av arealer til idrettsanlegg i område I2 på nordsiden av Lilandsvegen. Området har vært omtalt som Norges mest karbonrike myrområde og vi er i tvil om et idrettsanlegg lar seg realisere på området, også av økonomiske hensyn. Gneist har i dag baner og administrasjonsbygg på Lønningsflaten på områder som i hovedsak er avsatt til industri og lager (I/L5). Idrettslaget ønsker å bli værende der de er, og kunne videreutvikle anleggene for flere disipliner sammen med avsatt idrettsområde I1 i direkte tilknytning til eksisterende anlegg. De stiller også spørsmål ved plassering av I/L5 så tett på Liland skole og barnehager. Mange virksomhet som etter intensjonen skulle flyttes til Lilandsjordet nord har i dag havnet på Kokstad. Det bør gjøres en vurdering av det totale behovet for næringsareal i området under ett, og mulige omdisponeringer av arealformål. Det bør gjøres utredninger av tema klimaavtrykk, natur, og barn og unges interesser som premissgivende for omdisponering av arealer.	Imøtekommet. Område I/L5 er foreslått endret til idrettsformål i samsvar med dagens bruk. Avsatt område I2 tilbakeføres til LNF.

Merknader og innspill fra offentlige høringsinstanser

Merknader og innspill fra offentlige høringsinstanser (statlige, regionale og kommunale aktører og faginstanser)			
Dok.nr	Avsender	Oppsummering av innspill	Plan- og bygningsetatens kommentar
17	Bane NOR Lenke innspill	Ingen merknader	Ingen kommentar
18	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap – DSB Lenke innspill	Automatisk/generell tilbakemelding. Det er Statsforvalteren som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker.	Tas til orientering
19	Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE Lenke innspill	NVE anser grepet med samkjøring med KPA som ressursbesparende og fornuftig.	Ingen kommentar
24 og 41	Bergen kirkelige fellesråd (BKF) Lenke innspill	Dok nr 24 gjelder KDP BLÅE, og dok nr 41 gjelder både KPA og KDP BLÅE. Oppsummeringen slår sammen begge. Avsatt areal til gravplass/grav- og urnelund må opprettholdes. Det må sikres areal for fremtidige behov i bydelen. Arealet er for BKF også aktuelt og egnet for et fremtidig krematorium.	Imøtekommet. Areal til gravplass opprettholdes.
34	UiB - Universitetet i Bergen, Eiendomsavdelingen Lenke innspill	Gjelder gbnr 107/7 og 296. Espegrend har siden 1957 vært drevet av Universitetet i Bergen som en marinbiologisk stasjon. Stasjonen er en del av institutt for biovitenskap og omfatter en rekke spesialiserte laboratorier og forskningsinstallasjoner. Anlegget er mye besøkt av forskere fra andre lokasjoner og har overnattingsmuligheter for 36 personer. UiB ønsker å videreutvikle forskningsstasjonen når vann- og avløpsanlegget i Mynteviken er etablert. Arealformål ved innarbeidelse i KPA må sikre at eiendommen kan nyttes til forskning, undervisning og tilknyttet næringsvirksomhet. Tjenesteyting som i KDP BLÅE vurderes hensiktsmessig. Ber om at kaianlegg (i dag LNF) også innlemmes i formål for forskningsstasjonen. Ønsker formål småbåthavn endret til havneområde i sjø. Dersom det ikke er aktuelt å legge UiB sine arealer som eget formål ber de om at det legges inn et bestemmelsesområde som tydelig skille fra øvrig byggesone.	Delvis imøtekommet. Område avsatt til tjenesteyting videreføres i KPA, det samme gjelder LNF og småbåthavn. Dagens virksomhet kan opprettholdes. Ved evt utvidelser må det gjennom reguleringsplanlegging vurderes endring av formål.
38	BIR infrastruktur AS Lenke innspill	BIR AS har følgende eiendommer og eiendomsselskaper innenfor planområdet: - Lønningen Tomteselskap AS - gnr/bnr 110/ 5 - Lønningshaugen 6 AS - gnr/bnr 110/ 93 og 94 - Fleslandsvegen 67 AS - gnr/bnr 107/247 og 110/84	Delvis imøtekommet. Eiendommene er videreført med formål industri/lager I/L. Som følge av krav fra Statens vegvesen er det rekkefølgekrav om at oppgraderings av Flyplassvegen må være sikret i hht pågående planarbeid (planid

		Alle er i det vesentlige regulert i planID 18800000, men med rekkefølgekrav som følger av KDP BLÅE. BIR AS sine eiendomsselskaper er positive til at utvidet utbyggingsformål i KDP BLÅE skal innarbeides i KPA, og mener at dette støtter oppunder behovet for sammenhengende næringsareal i Bergen kommune, samt at arealet tett opp til Flesland lufthavn er lite egnet til andre utbyggingsformål enn næringsformål. I tillegg er arealet for dagens grønnstruktur lite egnet for rekreasjon og naturopplevelser som følge av støy fra flyaktiviteten. BIR AS sine eiendomsselskaper har over lengre tid ønsket å utvide utnyttingsgraden på sine eiendommer, men har på grunn av usikkerhet ikke ønsket å gå i gang med reguleringsplanarbeid på bakgrunn av rekkefølgekrav i KDP BLÅE. BIR sine eiendomsselskaper ber om at problemstillingen med rekkefølgekrav i KDP BLÅE blir belyst i prosessen med innarbeidelse av KDP BLÅE i KPA.	71530000). Det foreligger anslag på kostnader for veganlegget, og det er krav om anleggsbidrag fra utbyggere. Det er ikke avklart kostnadsfordeling pr i dag.
39	Bergen kommune – Helsevernheten Lenke innspill	Har ingen innvendinger mot at oppheving og endring av KDP BLÅE inngår i rullering av KPA.	Tas til orientering.
50	Statsforvalteren i Vestland Lenke innspill	Statlige planretningslinjer etter 2021 er vesentlig for og fører til innstramming av arealbruken i Bergen kommune, og skal legges til grunn ved rullering av KPA og KDP BLÅE. Det gjelder for støy, strandsone, arealbruk og mobilitet, og klima og energi. Statsforvalterens merknader fra 2021 må derfor revideres. I tillegg er det innskjerping fra landbruksdepartementet av mål og retningslinjer for landbruksjord og dyrka mark. Arealbruken i KDP BLÅE er til dels vesentlig i strid med de nye føringene. Felt Ådland (B5) ligger utenfor område for fortetting og kompakt utbygging i strategisk plankart. Området består også av partier med myr og skog og andre karbonlagre. Området er eksponert for flystøy, og utfordrer løsninger med tilfredsstillende leke- og uteoppholdsareal. B5 ligger også avsides i forhold til hovedlinje for kollektivtransport og senterstruktur og vil bli bilbasert. Hvis den omfattende boligutbyggingen sør for Blomsterdalen opprettholdes forutsetter statsforvalteren at tiltak for å redusere biltrafikk gjennom senterområdet følges opp, bl.a. ved å anlegge en ny fylkesveglenke mellom Hjeltestadvegen og Fleslandsvegen. Felt T/I/B har store grøntområder med verdifull dyrkbar jord. Blomsterdalen senterområde har potensiale for videre utbygging på de «grå flatene» og bør derfor realiseres før utbygging på jomfruelig mark som felt T/I/B.	Delvis imøtekommet. Utbygde og regulerte områder innenfor byggeområder i KDP BLÅE er tilpasset KPA-formål. Alt areal avsatt til LNF videreføres. I vurdering av ubebygde og uregulerte områder er det særlig lagt vekt på til sammenhengende landbruks- og kulturlandskapsområder, og nærhet til kollektivknutepunkt og eksisterende sosial infrastruktur. Viser til vedlegg «Innarbeiding av KDP BLÅE i KPA 2027» B5 er betydelig redusert, og søndre del er avsatt til LNF-formål. Gjenstående byggeområde i nordre del inngår i ytre fortettingssone YF. Felt T/I/B er foreslått avsatt til byfortettingssone BY. Det er vektlagt nærhet til kollektivterminal, og potensial for framtidig bygging av både boliger og offentlig tjenester i området. Det er krav om felles planlegging med dagens S2. Reguleringsplan må avklare konkret arealbruk. Felt I/L6 er redusert, og areal langs Lilandsvegen tilbakeføres til LNF. Det same gjelder hele område I/L1.1.

		Felt I/L6 er avsatt til næringsområde, men for å følge opp ny nasjonal jordvernstrategi bør arealformål for store deler av området vurderes på nytt. Bergen kommune står for rundt 20 % av omdisponeringen av jordbruksareal i Vestland fylke (avsatt byggeområde, men ikke utbygget). Omdisponeringspotensialet kan vesentlig reduseres ved reduksjon av arealene til I/L6 og T//B. Samtidig kan da noen av de største og beste sammenhengende jordbruksarealene i kommunen opprettholdes.	
51	Bergen kommune - Seksjon for næring og landbruk Lenke innspill	Seksjon næring og landbruk ber om å bli direkte høringspart når planforslag skal på høring. De har ikke innvendinger til oppheving.	Tas til etterretning.
59	Bergen kommune – Bymiljøetaten Lenke innspill	<u>Naturfaglige vurderinger</u> Det er viktig å hindre nedbygging av areal som er viktig for matsikkerhet, klimatilpasning, karbonlagring og naturmangfold. Til utredninger for planarbeidet til KDP BLÅE i 2011-2015 lå det helt andre forutsetninger til grunn, blant annet i forhold til miljø og klima. De siste 10 årene har det vært dramatiske tap av natur- og friluftslivsområder. Grønnekorridorer er brutt og fragmenter som følge av større infrastrukturprosjekter og annen nedbygging av arealer i Ytrebygda. Lilandsområdet har store naturverdier med nasjonal svært stor forvaltningsinteresse og en økologisk korridor. Krysningsspunkt for hjort er den eneste gjenværende grønne passasjen forbi Flesland. <u>Matsikkerhet</u> Å ta vare på det som er igjen av jordbruksjord i Bergen er svært viktig i beredskapsøyemed. Deler av KDP BLÅE inngår i et sammenhengende landbruksområde og jordbruksområde som er kategorisert som noe, middels og stor nasjonal verdi. Det bør settes av større sammenhengende areal til LNF-formål. <u>Karbonlagring</u> BME anbefaler at karbonrik natur som våtmarksareal, myr og skog med høybonitet eller som vokser i organisk jord ikke settes av til utbyggingsformål av hensyn til klimagassutslipp. <u>Klimatilpassing</u> Klimaendringene vil medføre mer nedbør fremover. Derfor er det viktig å unngå å bygge ned areal som tar opp vann. Klimatilpassing bør vektlegges ved fastsetting av arealformål. <u>Trafikksituasjonen</u> Fremtidig infrastruktur og tilhørende rekkefølgekrav er viktig å avklare i KPA 2027, men Bymiljøetaten er åpen for å vurdere konkrete løsninger. <u>Utbyggingsavtale og rekkefølgekrav</u> Bergen kommune har inngått en rekke utbyggingsavtaler knyttet til realisering av offentlig infrastruktur, men ingen av tiltakene er per dags dato realisert. Ved vesentlige endringer må kommunen tilbakebetale	Delvis imøtekommet. Avsatt areal til LNF i KDP BLÅE videreføres. Etter vurdering av ubebygde og uregulerte byggeområder er det i KPA avsatt ytterligere areal til LNF. Gjelder I2, I/L1.1, del av I/L6 og B5, og veglenke I – II. Arealene har verdi som dyrkbar jord, myr og våtmark, og noe skog. Gjennom detaljregulering må hensyn til natur- og landbruksverdier vurderes nærmere. Trafikkanalysen for Ytrebygda skal revideres for KDP-området før sluttbehandling. Potensial for utbygging, mulige trafikkløsninger og rekkefølgekrav må vurderes opp mot realistisk gjennomførbarhet. Rekkefølgekrav og konsekvenser for utbyggingsavtaler må vi vurdere nærmere i samarbeid med BME når oppdatert trafikkanalyse foreligger, og anbefalte løsninger på kort og på lang sikt er avklart. Dette blir en del av planarbeidet i bearbeidingsfasen fram til sluttbehandling.

		anleggsbidrag som nå står på fond. Utbyggingsformål som videreføres bør få særskilte rekkefølgebestemmelser i KPA 2027. Om mulig er det også en fordel om planarbeidet omtaler hvordan tiltak er tenkt finansiert, og tidspunkt for realisering.	
65	Statens vegvesen Lenke innspill	Når KDP BLÅE skal oppheves er det viktig å se på det overordna vegsystemet på nytt, og det må vurderes og samordnes med ny arealutvikling i området. Det er naturlig å ta utgangspunkt i trafikkanalyse for Ytrebygda fra 2021, og videreføre denne med nye og oppdaterte forutsetninger. Statens vegvesen har i lengre tid signalisert at Bergen kommune legger opp til en arealbruk og trafikkvekst som gjør det nødvendig å sikre fremtidig etablering av fire kjørefelt og nye kryssløsninger på rv 580 Flyplassvegen mellom Birkelandskrysset og flyplassen. Planarbeid er satt i gang, og det er i samarbeid med kommunen for å få til utbyggingsavtaler der private kan bidra med finansiering av prosjektet. Det er viktig at det blir etablert gode gang- og sykkeltilknytninger til bybanestopp og viktige holdeplasser, og må sikres gjennom planløsninger og rekkefølgekrav. I påvente av ny KPA legger Statens vegvesen til grunn at kommunen vurderer behov for midlertidig forbud mot bygging der det er risiko for at tiltak kan være i strid med aktuelle løsninger i revidert arealplan.	Det skal straks settes i gang arbeid med oppdatert trafikkanalyse basert på anbefalt arealbruk i planforslaget til KPA. Innenfor tidsrammen av planarbeidet har det til nå ikke vært kapasitet og ressurser til å sette i gang før nå. Trafikkanalysen skal være klar til sluttbehandling. SVV vil bli involvert underveis. I bestemmelsene er det stilt rekkefølgekrav, se pkt 4.1.3, om at opparbeiding av Flyplassvegen (planid 70620000) skal være sikret før ny utbygging i området. Nye gang- og sykkeltiltak må sikres i reguleringsplaner. Det er vurdert å ikke være behov for midlertidig forbud mot bygging. Ressursbruk til en slik prosess er lite hensiktsmessig da KPA er planlagt sluttbehandlet allerede tidlig 2027.
67	Bergen kommune – Byantikvaren Lenke innspill	KDP BLÅE omfatter et kulturlandskap med flere historiske strukturer med kulturmiljø knyttet til jordbruksdrift. Om det blir formålsendringer eller endringer av bestemmelser i KPA knyttet til denne planen ønsker Byantikvaren å delta i prosessen.	Det er ikke foreslått endret arealbruk som påvirker historiske strukturer og kulturmiljø negativt. LNF-områder er opprettholdt og utvidet, blant annet av hensyn til kulturmiljø.
69	Vestland fylkeskommune Lenke innspill	Fylkeskommunen tar til etterretning at kommunedelplan BLÅE skal opphevast, og er positive til at plangrepet skal reviderast ved innarbeiding i ny KPA. Vi legg til grunn at vurderingar av arealbruk i området vert gjort i lys av dagens krav og retningslinjer og ut frå forventa behov og befolkningsframskrivingar. Vi viser mellom anna til nye statlege planretningslinjer for arealbruk og mobilitet som seier at planlegging skal bygge på eit oppdatert kunnskapsgrunnlag for relevante fagtema og omfatte alternativvurderingar som viser konsekvensar for miljø og samfunn. For konkrete faglege innspel knytt til fylkeskommunen sine sektoransvar, viser vi til vår uttale til planprogram for KPA, datert 31.03.2025 (dok nr 147 sak PLAN-2024/17461). Planfaglege merknader til oppheving og replanlegging av KDP BLÅE: - Samordna areal og transport – nye vurderingar i lys av dagens krav og retningslinjer, og ut frå forventa behov og befolkningsframskriving	Arealbruken for områder avsatt til utbygging i KDP BLÅE, og som er helt eller delvis uregulert er vurdert i en overordnet konsekvensutredning. Forventninger og krav i statlige planretningslinjer ligger til grunn for vurderingene, sammen med tilgjengelig oppdatert kunnskap. Alt areal avsatt til LNF i KDP BLÅE videreføres. Noen byggeområder er tilbakeført til LNF av hensyn til myr, jordvern, naturmangfold, og kulturmiljø knyttet til landbruk: - Veglenke I til II - I2 og del av S1 - I/L1.1 - Søndre del av I/L6 - Søndre del av B5

		- Klima og naturmangfald – føringar frå regional plan for klima 2022-2035, konsekvensar for klimagassutslepp og naturmangfald ikkje godt nok utgreidd i 2015 - Vassmiljø må vere med som utgreiingstema - Infrastruktur og veg - gjer merksam på at all infrastruktur som er ein konsekvens av utbygging må finansierast av utbyggjarane. Konsekvensane av oppheving og innlemming i KPA for inngåtte utbyggingsavtalar må vurderast. - Kollektivtransport - nye bustadområde må lokalisast nærast mogleg kollektivterminal - Friluftsliv - kartlegging må oppdaterast. Delområde B5 er i konflikt med friluftsverdiar. Ambisjon om kystturveg frå Lønningen til Langeneset må vurderast vidareført t.d gjennom eit eige temakart for friluftsliv, eller i føresegnene. - Kulturminne og kulturmiljø - kulturlandskapet i området er i stor grad leselege historiske strukturar knytt til bynært jordbruk. Kulturlandskap og kulturmiljø knytt til landbruk bør vere tema i konsekvensutgreiinga.	Byggeområdene nærmest kollektivterminalen er vidareført som byfortettingssone for framtidig boligbygging og nødvendig sosial infrastruktur. Gjelder områdene S1, S2, S3, T/I/B, I/K/L2 og I/K/L3. Konsekvenser for utbyggingsavtaler vil vurderes nærmere når trafikkanalysen er oppdatert, og vi har oversikt over hvilke tiltak som anbefales gjennomført på kort og på lang sikt. Ved vesentlige endringer må innbetalinger som nå står på fond tilbakebetales.
71	Avinor Lenke innspill	Uttalelsen gjelder både KPA og KDP BLÅE. Her er oppsummert kommentarer direkte knyttet til oppheving av KDP BLÅE: Lilandshaugen blir fjernet i sin helhet og vegen flyttes østover i ny trase i gjeldende KDP BLÅE. Dette plangrepet må videreføres i revidert KPA. Vi har blitt informert om at planprosessen for fremtidig omlegging av Flyplassvegen inn mot Bergen lufthavn i regi av Statens vegvesen ble stoppet pr. januar 2025. Blant annet er omlegging av Flyplassvegen nødvendig for å gi plass til RESA (hinderfritt stigeområde) for fremtidig østre rullebane.	Arealbruken er opprettholdt. På KPA-nivå blir vegareal vist med samme arealformål som tilstøtende byggeområde. Det vil si at vegtraseen er vist som industri/lager, men veglinjen ligger under formålsfargen.